

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Liturgika bizantyjska: Eucharystia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Byzantine liturgics: The Eucharist
Kierunek studiów	Teologia „A”
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Teologia
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr Stefan Batruch
---	-----------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład			3
konwersatorium	30	IX-X (XI-XII)	
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Bazowa wiedza o liturgicznym i sakramentalnym życiu Kościoła. Podstawowa znajomość języka ukraińskiego
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Ukazanie Eucharystii jako źródła i szczytu życia Kościoła oraz codziennej Paschy chrześcijan
C2 - Ukazanie genezy Eucharystii chrześcijańskiej i jej zróżnicowanych form
C3 - Kształtowanie umiejętności czerpania treści teologicznych z anafor liturgii św. Jana Chryzostoma i św. Bazylego Wielkiego zgodnie z zasadą <i>lex orandi lex credendi</i>
C4 - Ukazanie ewolucji liturgii eucharystycznej w metropolii kijowskiej po Unii Brzeskiej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student dysponuje wiedzą o genezie i ewolucji bizantyńskich liturgii eucharystycznych oraz znaczeniu Eucharystii jako źródła i szczytu życia Kościoła	T_W15
W_02	Student zna współczesne osiągnięcia szkół teologicznych w dziedzinie badań nad bizantyńską tradycją liturgiczną	Tk_W02
W_03	Student potrafi wykorzystywać bizantyńskie komentarze liturgiczne w katechezach mistagogicznych	Tk_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi, na podstawie studium anafor bizantyńskich liturgii eucharystycznych, których geneza sięga czasów apostoelskich i Ojców Kościoła z okresu pierwszych Soborów, wyrobić w sobie umiejętność holistycznego podejścia do zagadnień teologicznych i syntetycznego ukazywania historii zbawienia	T_U09

U_02	Student rozumie, że Eucharystia, określana w tradycji wschodniej jako „synteza sztuk”, niejako wymusza kooperację kapłana ze środowiskami kompetentnymi w dziedzinach kultury i sztuki	T_U14
U_03	Student uświadamia sobie, że padające w anaforze celebrowanej przez większość dni roku liturgicznego Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma słowa: „Pamiętaj, Panie o opiekujących się ubogimi” są wezwaniem do twórczego włączenia się dzieła charytatywne Kościoła	T_U15
U04	Student wie, że wydanie w roku 1996 przez Kongregację Kościołów Wschodnich „Instrukcji w sprawie stosowania przepisów liturgicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich” spowodowane było w jakiejś mierze zaniedbaniami ze strony wschodnich katolików w sferze wierności własnej tradycji	Tk_U04
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student ma świadomość, że we współczesnych warunkach Liturgia Eucharystii jest jakby wizytówką Kościoła i od tego w jakiej mierze jej sprawowanie sprzyja jednoczeniu ludzi, promocji kultury, zachowaniu i rozwojowi dziedzictwa duchowego zależy przyszłość chrześcijaństwa	T_K07
K_02	Student rozumie, że celebrowane zgodnie z rytmem roku liturgicznego liturgie eucharystyczne, włącznie ze sprawowaną w aliturgiczne dni Wielkiego Postu Liturgią Darów Uprzednio Konsekrowanych, są najpewniejszą drogą do dojrzałości chrześcijańskiej	Tk_K01

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Kwestie terminologiczne.

Od liturgii żydowskiej do Eucharystii.

Pierwsze liturgie eucharystyczne.

Geneza Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma.

Liturgia stacyjna w Konstantynopolu.

Ewolucja Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma.

Teologiczna zawartość anafor bizantyńskich liturgii eucharystycznych.

Liturgia Darów Uprzednio Konsekrowanych.

Specyfika kijowskiej tradycji liturgicznej.

Ewolucja Liturgia św. Jana Chryzostoma w metropolii kijowskiej po Unii Brzeskiej.

Geneza i skutki latynizacji.
 Współczesne próby reformy bizantyńskich liturgii eucharystycznych.
 Postulaty liturgicznej Instrukcji Kongregacji Kość. Wsch. odnośnie liturgii eucharystycznej.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_02	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
W_03	Wykład konwersatoryjny	Praca pisemna	Oceniony tekst pracy pisemnej
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
K_02	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi:

1. Aktywność studentów podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dialogi, praca w grupach)
2. Złożenie pracy pisemnej.
3. Obecność na zajęciach

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin

Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	45

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Louis Bouyer, „Eucharystia. Teologia i duchowość modlitwy eucharystycznej”, Lublin 2015.</p> <p>Ганс Йоахим Шульц, „Візантійська Літургія”, Львів 2002.</p> <p>Michael Kunzler, „Liturgia Kościoła”, Poznań 1999.</p> <p>Bogusław Nadolski, „Liturgika. Eucharystia”, Poznań 1992.</p> <p>Janusz Czerski, „Boska Liturgia św. Jana Chryzostoma”, Opole 1998.</p> <p>Henryk Paprocki, „Liturgie Kościoła prawosławnego”, Kraków 2014.</p> <p>Paul F. Bradshaw, „W poszukiwaniu początków kultu chrześcijańskiego. Źródła i metody badań wczesnej liturgii”, Kraków 2016.</p> <p>Robert F. Taft, „Ponad wschodem i zachodem. Problemy rozumienia liturgii”, Kraków 2014.</p> <p>Конгрегація у справах Східних Церков, „Інструкція застосування літургійних приписів Кодексу Канонів Східних Церков”, Львів 1998.</p> <p>Роберт Ф. Тафт, „Візантійський обряд. Коротка історія”, Львів 2011.</p> <p>Marek Blaza SJ, „Kościół w stanie epiklezy”, Kraków 2018.</p> <p>Robert F. Taft SJ, „Liturgia – wzór modlitwy, ikona życia”, Warszawa 2013.</p> <p>Лаврентій Данило Гуцуляк, „Божественна Літургія Йоана Золотоустого в Київській митрополії після унії з Римом (1596-1839 рр.)”, Львів 2004.</p>
Literatura uzupełniająca
<p>Św. Mikołaj Kabasilas, „Komentarz Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma”, Warszawa 2009.</p> <p>Przemysław Nowakowski CM, „Problematyka liturgiczna w międzywyznaniowej polemice po Unii Brzeskiej (1596-1720)”, Kraków 2004.</p> <p>Олександр Шмеман, „Євхаристія. Таїнство Царства”, Львів 2007.</p>